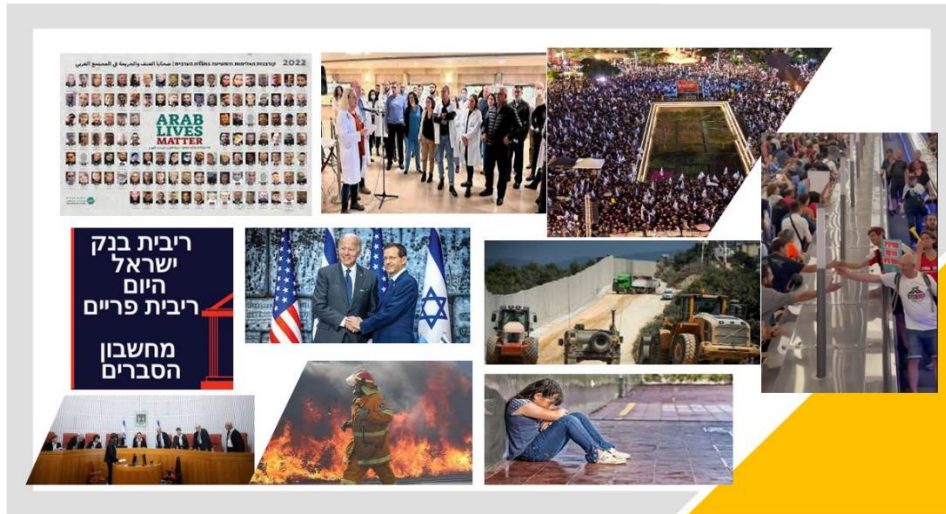

”הקיץ שהיה” מערך פעילות לשיעורי אזרחות לפתיחת שנת הלימודים תשפ”ד

1

שיעור 1

משך השיעור: 90 דקות

אוכלוסיית היעד: שיעור זה יכול להתאים גם לכיתות שרק מתחילות ללמוד אזרחות וגם לכיתות שכבר התחילו. ההתייחסות צריכה להיות בהתאם למידת הידע של התלמידים בנושאים הקשורים לאזרחות.

פתיחה:

1. הקיץ שעבר עלינו היה טעון ועמוס באירועים שונים. בשיעור הפתיחה נרצה להתייחס קצת למה שהיה.
סבב מהיר בכיתה למי שמעוניין/ת לשתף:

- מי עשה משהו מיוחד בקיץ האחרון? (למשל, היה בקיץ בחו"ל/ טיול מיוחד)
- מי ראה/ היה בקיץ בהפגנה כלשהיא. בעד משהו/ נגד משהו?

2. שיר - הצעה לפתוח בשיר: **”הכל פוליטי”** - של ויסלבה שימבורסה (ראו נספח א)

או - לבחור שיר אחר שנראה לכם רלוונטי.

למידה בונה אדם

המזכירות הפדגוגית
אגף א' – מורשת חברה ורוח
תחום דעת אזרחות

מדינת ישראל
משרד החינוך

- השמעת השיר בכיתה.
- דיון קצר – שיתוף של 3-4 תלמידים המשתפים מה "תפס" אותם בשיר
- בירור המושג מה זה פוליטי
- מה המשמעות שהכל פוליטי? האם באמת הכל פוליטי?
- הביאו דוגמה מהחיים היומיומיים שלכם שתמחיש מהו פוליטי (רצוי לכוון שהדוגמה תהיה מעולם התוכן של התלמידים).

3. הפעילות המרכזית -

הוראות: מכינים כרטיסיות עם נושאים כדוגמת הנושאים המופיעים בהמשך (ראו נספח ב) שימו לב, זוהי רק הצעה לרשימת נושאים, אפשר לשנות, להוסיף, לבקש מהתלמידים להגיד ולכתוב על הלוח...

הפעילות:

- מבקשים מהתלמידים להתבונן בכרטיסיות / הרשימה (ראו נספח ב) ולבחור משהו שכתוב על אחת הכרטיסיות לפי שיקולים שונים שיבחרו (נושא שבווער בתוכי, אני מעורבת/במה שקורה בנושא זה, נושא שכל הזמן מדברים עליו ואני לא באמת יודעת/על מה מדובר, נושא שמרגיז אותי, נושא שנראה לי מעניין והייתי רוצה להבין אותו...).**
- מחלקים את התלמידים לקבוצות קטנות של 3-4 תלמידים (לשיקול המורה איך לחלק את הקבוצות).**
- שיתוף ודיון בקבוצה הקטנה - כל אחד ואחת מחברי הקבוצה יספרו מה היה הנושא שהם בחרו ומדוע. אם ידוע על הנושא יותר פרטים, להסביר לשאר חברי הקבוצה.**
- בחירת נושא אחד מתוך הנושאים שהוצגו בקבוצה:**
  - בררו עם עצמכם האם אתם באמת יודעים על מה מדובר וחקרו את הנושא? (אם עדיין לא עשו זאת, זה הזמן להוציא טלפונים חכמים / מחשב לכל קבוצה - כדי לחקור על הנושא הנבחר ולמצוא מידע).
  - כתבו מספר משפטים המסבירים בצורה ברורה וכללית את הנושא/ מידע על הנושא.

דיון בקבוצה:

- כיצד הגעתם להסכמה על בחירת הנושא?

למידה בונה אדם

המזכירות הפדגוגית
אגף א' – מורשת חברה ורוח
תחום דעת אזרחות

מדינת ישראל
משרד החינוך

- בסבב כל אחת ואחד ידברו על מעורבותם בנושא (אם קיים) וישתפו מה דעתם (לא מתווכחים רק משתפים).
  - שיתוף בתחושות - איפה מציאות זו פוגשת אתכם : אכפתי/ מדאיג/ מלחיץ/ מכעיס/ מעודד/ אדיש
  - האם הצלחתם להגיע להסכמה / למשהו משותף בנושא? אם כן, מהו ? אם לא - מדוע לדעתכם?
  - לתלמידים שלמדו כבר אזרחות : לאילו נושאים שלמדתם, מתקשר הנושא הזה?
- ה. הוסיפו למצגת השיתופית את ההסבר הקצר על הנושא וגם תמונה/ ציור/ קריקטורה, שלדעתכם משקפת בצורה טובה את הנושא.
- ו. התכוונו להציג בפני הכיתה את הנושא שלכם. ניתן לעשות זאת בשני אופנים : הצגת הנושאים הנבחרים על ידי נציגי הקבוצות, או צפייה במצגת השיתופית כדי לראות את מגוון הנושאים שעלו בפעילות (תלוי בזמן ובשיתוף התלמידים).

4. סיכום :

- איך לדעתכם כל אחד מהנושאים האלו מתקשר למקצוע אזרחות?
  - מקצוע אזרחות עוסק בחיי היום יום שלנו ולכן אקטואליה היא חלק בלתי נפרד ממהלך הלמידה שלנו. במהלך השנה, נעמיק את הידע שלנו ...
  - במידה ויש זמן - שיר לסיום :
- [חזקים ביחד / מארינה מקסימליאן בלומין](#)
- או שיר אקטואלי לבחירת המורה.

3

למידה בונה אדם

המזכירות הפדגוגית
אגף א' – מורשת חברה ורוח
תחום דעת אזרחות

מדינת ישראל
משרד החינוך

נספח א - הכל פוליטי

הכל פוליטי / גידי גוב

מילים: רפי וייכרט, אלון אולארצ'יק וויסלבה שימבורסקה
לחן: אלון אולארצ'יק
תרגום: רפי וייכרט

<p>אינך חייב להיות בן אנוש כדי להיות בעל משמעות פוליטית. די בכך שתהיה נפט גולמי, מספוא מרוכז, חומר גלם ממוחזר. או אף שולחן ישיבות, שעל צורתו התווכחו חודשים ארוכים: מסביב לאיזה שולחן יש לשאת-לתת על אודות חיים ומוות, עגול או מרובע. בינתיים אנשים נהרגו, חיות גוועו, בתים עלו בלהבות. ושדות צמחו פרא כמו בתקופות קדם, פחות פוליטיות. כל דבר שאתה עושה אתה פוליטי אין בכלל דבר שלא יוצא פוליטי אתה פוליטי, אני פוליטי איך אני רוצה שלא יהיה פוליטי גם אני רוצה שלא יהיה פוליטי אתה פוליטי, אני פוליטי</p>	<p>אנחנו ילדי התקופה, התקופה היא פוליטית. כל המעשים היומיומיים או הליליים שלך, שלנו, שלכם הם מעשים פוליטיים. תרצה או לא תרצה, לגנים שלך עבר פוליטי, לעור גוון פוליטי, לעיניים היבט פוליטי. כך או אחרת לכל דבריך הדהוד, לכל שתיקותך ההשתמעות פוליטיים. אף בלכתך בסבך היער אתה צועד צעדים פוליטיים על קרקע פוליטית. גם שירים לא פוליטיים הם פוליטיים, ובמרומים מאיר ירח, זה מכבר לא-ירח להיות או להיות, זו השאלה. איזו שאלה, חביבי, השב בהקלה. שאלה פוליטית.</p>
--	---

למידה בונה אדם

המזכירות הפדגוגית
אגף א' – מורשת חברה ורוח
תחום דעת אזרחות

מדינת ישראל
משרד החינוך

נספח ב - רשימת הנושאים: כרטיסיות

- מה קורה כאן? רפורמה משפטית/ מהפכה משפטית/ מהפכה משטרית
- ההפגנות הגדולות ברחבי ישראל:
  - חסימת צירי תנועה מרכזיים לזמן ממושך- לגיטימי או לא?
  - שימוש המשטרה בכוח ובמכת"זית- הכרחי או מוגזם?
- התערבות ארה"ב בתהליכים פנימיים בישראל - בעד או נגד
- שירות בצה"ל:
  - האם יש הבדל בין סרבנות להפסקת התנדבות?
  - הדיון לגבי חקיקת פטור לחרדים משירות
- האם ואיך משפיעה המחלוקת בישראל על המצב הביטחוני?
- האם ואיך משפיעה המחלוקת בישראל על המצב הכלכלי?
- מחאת הרופאים – לגיטימי או לא?
- השבתת המסחר – לגיטימי או לא?
- תרומת כליה לקבוצה אתנית מסוימת. זכותו של אדם על גופו או גזענות?
- החקיקה בכנסת. צמצום עילת 'הסבירות' - בעד ונגד
- חוקי היסוד - בית המשפט יכול להתערב בחוקי היסוד?
- פיילוט רחצה נפרדת נשים גברים במעינות - לגיטימי או לא?
- הדרת נשים במרחב הציבורי!!
- התמודדות המדינה עם תופעה אלימות בחברה הערבית!!
- התקשורת בישראל - מדווחת או נוקטת עמדה?
- תופעת החרם בישראל:
  - כלפי ילדים
  - כלפי גופים מסחריים/תקשורת
- אחר...

5

למידה בונה אדם

המזכירות הפדגוגית
אגף א' – מורשת חברה ורוח
תחום דעת אזרחות

מדינת ישראל
משרד החינוך

שיעור מס' 2

משך השיעור: 90 דקות

אוכלוסיית היעד: שיעור זה יכול להתאים גם לכיתות שרק מתחילות ללמוד אזרחות וגם לכיתות שכבר התחילו. ההתייחסות צריכה להיות בהתאם למידת הידע של התלמידים בנושאים הקשורים לאזרחות.

מטרות השיעור:

- התלמידים יחשפו סוגיות אקטואליות הנמצאות במחלוקת ציבורית בישראל
- התלמידים יחקרו אודות הסוגיות במחלוקת בעזרת מגוון מקורות מידע תוך התבססות על ידע מתחום האזרחות
- התלמידים יגבשו עמדה אישית דרך דיון וחשיבה ביקורתית

א. פתיחה: (10 דקות)

1. **הצגת סוגיה אקטואלית** לבחירת המורה והצגתה כפתיח לשיעור (יכולה להיות אחת מהסוגיות שמופיעה בשיעור הפתיחה או מתוך החדשות והאקטואליה של הימים שקדמו לשיעור זה).
2. **הצגת הרקע לסוגיה** (אפשר להשתמש כטריגר וכחלק מההצגה בכתבה/ דיון קצר בחדשות וכן הלאה..)
3. **קישור לאזרחות - כתיבת על הלוח של רשימת מושגים מתחום האזרחות** המתקשרים לסוגיה זו והסבר קצר על המושגים בהקשר לסוגיה.

שימו לב, הכוונה היא לא ללמד את כל המושגים אלא לאפשר לתלמידים להיחשף למגוון המושגים שילמדו בהרחבה במהלך לימודי האזרחות.

ב. עבודה בקבוצות (40 דקות)

חלוקת תלמידי הכיתה לקבוצות בנות 3-4 תלמידים, לפי שיקול המורה.

כל קבוצה תחקור את הסוגיה לפי ההנחיות הבאות:

1. על כל קבוצה לבחור סוגיה אקטואלית – ניתן לבחור את הסוגיה שהציעה המורה, וניתן לבחור סוגיה אקטואלית אחרת.
2. על כל תלמיד/ה בקבוצה לאתר מקור מידע אחד לפחות, המציג את הסוגיה הנבחרת ואת העמדות **השונות** בעד/ נגד סוגיה זו.

למידה בונה אדם

המזכירות הפדגוגית
אגף א' – מורשת חברה ורוח
תחום דעת אזרחות

מדינת ישראל
משרד החינוך

3. כל תלמיד/ה בקבוצה יסכם במספר משפטים את עיקרי הדברים במקור המידע בהתייחס לסוגיה ואת העמדה המופיעה במקור שבחר.
4. דיון בקבוצה:
- א. כל תלמיד/ה ישתף את עיקרי מקור המידע שאיתר.
  - ב. כתיבה של מסמך קבוצתי המציג את הסוגיה הנבחרת.
  - ג. בכתבית המסמך יש להשתמש בלפחות בשני מושגים מתחום האזרחות.
  - ד. על הקבוצה לכתוב את הטעונונים של העמדות השונות אודות הסוגיה: 3 טעונונים בעד, ו-3 טעונונים נגד.
  - ה. על הקבוצה לבחור נציג שייצג אותה במליאת הכיתה.

ג. דיון וסיכום במליאת הכיתה (30 דקות)

- ניתן להכין מראש לוח שיתופי/ מצגת שיתופית ובו כל קבוצה תעלה את הסוגיה הנבחרת ואת הטעונונים בעד ונגד סוגיה זו. או - ניתן לבקש מהנציג של כל קבוצה לשתף מהי הסוגיה ומהם הטעונונים בעד ונגד.

7

שאלות לדיון:

- כיצד בחרתם את הסוגיה? האם היה בינכם ויכוח, האם היה צריך לשכנע?
- האם הייתה לכם עמדה מראש לגבי הסוגיה?
- האם בעקבות המידע שהעליתם בקבוצה השתנתה עמדתכם? או עמדתם התחזקה?
- האם הצלחתם למצוא טעונונים התומכים בעמדה המנוגדת לדעתכם?
- מדוע לדעתכם היה חשוב לאתר מידע מגוון אודות הסוגיה אותה בחרתם.
- מדוע לדעתכם היה חשוב לאתר מידע אודות הטעונונים בעד ונגד הסוגיה.

למורה:

- חשוב שהתלמידים ידונו בסוגיה על בסיס ידע, ולא רק על בסיס סיסמאות/ דעות /שיח רגשי.
- חשוב שהתלמידים יבינו שבסוגיות מורכבות ניתן למצוא עמדות שונות ביחס לאותן סוגיות.
- חשוב שהתלמידים ירכשו כלים לניהול שיח מכבד, גם במקרים של מחלוקת ביניהם (תרבות פוליטית).